

Rada
Európskej únie

V Bruseli 10. októbra 2022
(OR. en)

Medziinštitucionálny spis:
2012/0299(COD)

10521/22
ADD 1

LIMITE

SOC 394
GENDER 117
ECOFIN 651
DRS 32
CODEC 970

NÁVRH ODÔVODNENÉHO STANOVISKA RADY

Predmet: Pozícia Rady v prvom čítaní na účely prijatia SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o zlepšení rodovej vyváženosti medzi riadiacimi pracovníkmi kótovaných spoločností a súvisiacich opatreniach

– návrh odôvodneného stanoviska Rady

I. ÚVOD

1. Európska komisia predložila uvedený návrh Európskemu parlamentu a Rade 14. novembra 2012.
2. Cieľom návrhu bolo riešiť vážny problém nedostatočného zastúpenia žien vo vrcholových orgánoch kótovaných spoločností.
3. Európsky parlament počas svojho 7. volebného obdobia vymenoval za výbory spoločne zodpovedné za legislatívny návrh Výbor pre právne veci (JURI) a Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť (FEMM). Výbor JURI vymenoval za spravodajkyňu Evelyn Regnerovú (SD, AT) a výbor FEMM Rodi Kratsovú-Tsagaropoulouovú (PPE, EL) a o správe hlasoval 14. októbra 2013. Európsky parlament prijal pozíciu v prvom čítaní, ktorá obsahuje 66 pozmeňujúcich návrhov, 20. novembra 2013¹.
4. Počas 9. volebného obdobia Európskeho parlamentu vymenovali výbory JURI a FEMM za spravodajkyne Laru Woltersovú (SD, NL) a Evelyn Regnerovú (SD, AT) a po tom, ako Rada v súvislosti s návrhom dosiahla všeobecné smerovanie, 16. marca 2022 spoločne rozhodli o začatí medziinštitucionálnych rokovaní na základe pozície Parlamentu v prvom čítaní.
5. Pracovná skupina pre sociálne otázky návrh prvýkrát preskúmala na zasadnutí Rady 1. februára 2013. Pracovná skupina preskúmala na tom istom zasadnutí a potom na ďalších aj posúdenie vplyvu (18. februára 2013 a 25. marca 2013).
6. Správy o pokroku sa Rade EPSCO predložili 20. júna 2013, 9. decembra 2013, 19. júna 2014, 11. decembra 2014 a 18. júna 2015. Rada EPSCO 7. decembra 2015 preskúmala kompromisné znenie, ktoré predložilo predsedníctvo, ale nepodarilo sa jej dosiahnuť kvalifikovanú väčšinu. Následná správa o pokroku sa Rade EPSCO predložila 15. júna 2017. V nadväznosti na ďalšiu prácu na rôznych úrovniach dosiahla Rada 14. marca 2022 dohodu o všeobecnom smerovaní².

¹ P7_TA(2013)0488

² 6468/22 + ADD 1

7. Od marca do júna 2022 sa uskutočnili rokovania medzi Európskym parlamentom, Radou a Komisiou ako sprostredkovateľom s cieľom dosiahnuť dohodu o návrhu. Vyjednávači sa 7. júna 2022 predbežne dohodli na kompromisnom znení, ktoré následne 15. júna 2022 analyzoval a schválil Výbor stálych predstaviteľov³.
8. Rada pri svojej práci zohľadnila aj stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru z 13. februára 2013 a stanovisko Výboru regiónov z 30. mája 2013.
9. Vzhľadom na predbežnú dohodu medzi spoluzákondarcami a po revízii právnikmi lingvistami sa očakáva, že Rada prijme svoju pozíciu v prvom čítaní k návrhu v októbri 2022.

II. CIEĽ

10. V návrhu Komisie sa stanovuje 40 % kvantitatívny cieľ pre podiel menej zastúpeného pohlavia vo vrcholových orgánoch kótovaných spoločností a povinnosť spoločností pracovať na dosiahnutí tohto cieľa okrem iného zavedením procesných pravidiel pre výber a vymenúvanie nevykonných členov vrcholových orgánov.

III. ANALÝZA POZÍCIE RADY V PRVOM ČÍTANÍ

A. Všeobecne

11. Parlament a Rada viedli rokovania na základe návrhu Komisie s cieľom uzavrieť dohodu v štádiu pozície Rady v prvom čítaní (skorá dohoda v druhom čítaní). Znenie návrhu pozície Rady v plnej miere odzrkadľuje kompromis, ktorý dosiahli spoluzákondarcovia.

³ 9880/22 + ADD 1

12. V pozícii Parlamentu v prvom čítaní sa vo všeobecnosti potvrdil prístup, ktorý zaujala Komisia vo svojom návrhu, v ktorom navrhla minimálnu normu pre spravodlivé a transparentné výberové konania na zlepšenie rodovej vyváženosti vo vrcholových orgánoch spoločností, ale nestanovila záväzné kvóty. Vo všeobecnom smerovaní Rady, na ktorom sa dohodlo po viac ako deviatich rokoch od prijatia pozície Parlamentu v prvom čítaní, sa tento prístup podporil a zároveň sa zdôraznila potreba uznať rôzne spôsoby, akými by členské štáty mohli dosiahnuť ciele smernice v súlade so zásadou subsidiarity.
13. Kompromis, ktorý sa odzrkadľuje v pozícii Rady v prvom čítaní, obsahuje tieto kľúčové prvky:

B. Štruktúra a rozsah pôsobnosti

a) Zmena usporiadania textu

14. Rada zmenila usporiadanie textu v záujme väčšej jasnosti a na zdôraznenie rozdielu medzi cieľmi, o ktorých splnenie sa majú usilovať kótované spoločnosti, a prostriedkami na ich dosiahnutie (pozri články 5 a 6) a tiež aby sa objasnili ostatné ustanovenia vrátane tých, ktoré sa týkajú individuálnych cieľov, podávania správ a subjektov na podporu rovnosti (pozri články 5, 7 a 10). Táto zmena štruktúry zároveň umožnila objasniť fungovanie doložky o pozastavení (pozri ďalej). S cieľom objasniť skutočnosť, že pri vykonávaní smernice dochádza k pozastaveniu, sa počas rokovaní medzi spoluzákonodarcami príslušný článok presunul do ďalšej časti textu (pozri článok 12). Zvyšné časti znenia sú usporiadané na základe logiky, ktorú Rada zaviedla vo svojom všeobecnom smerovaní.

b) Názov

15. Názov pôvodného návrhu sa týkal len nevýkonných riadiacich pracovníkov, hoci návrh v skutočnosti obsahoval ustanovenia vzťahujúce sa aj na výkonných riadiacich pracovníkov. Rada s cieľom zabezpečiť zrozumiteľnosť zmenila názov tak, aby bolo jasné, že smernica sa vzťahuje na *všetkých* riadiacich pracovníkov, t. j. na výkonných *aj* nevýkonných riadiacich pracovníkov. Toto sa podľa potreby objasnilo v celom texte. Na tomto prístupe sa zhodli spoluzákonodarcovia počas rokovaní a v kompromisnom znení sa zachoval.

c) Vymedzenie pojmov (článok 3)

16. V kompromisnom znení sa hlavné vymedzenia pojmov zosúladiť so všeobecným smerovaním Rady. Vymedzenie pojmu „kótovaná spoločnosť“ sa konkrétne vzťahuje na spoločnosť so sídlom v členskom štáte, ktorej akcie sú prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu.

d) Ciele (článok 5)

17. Už návrh Európskej komisie obsahoval dva alternatívne ciele: 40 % v prípade nevýkonných riadiacich pracovníkov alebo 33 % v prípade všetkých riadiacich pracovníkov, pričom druhá možnosť bola menej viditeľná. Rada preformulovala znenie tak, aby boli oba ciele rovnako explicitné s cieľom objasniť rozsah pôsobnosti a predpokladané alternatívy. Európsky parlament nepovažoval túto zmenu za potrebnú a vyjadril obavy, že sa môže zdať, že sa ňou znižuje úroveň ambícií. Ako kompromis sa článok 5 mierne preformuloval tak, že sa vypustil výraz „snažili [...] dosiahnuť cieľ“ a namiesto neho sa odkazuje na povinnosť členských štátov zabezpečiť, aby sa na kótované spoločnosti „vzťahoval“ jeden z uvedených dvoch cieľov. Samotné ciele sa však nezmenili.

e) Verejné spoločnosti verzus súkromné spoločnosti a spoločnosti, v ktorých príslušníci menej zastúpeného pohlavia predstavujú menej ako 10 % zamestnancov

18. Rada si želala vypustiť ustanovenie, v ktorom sa rozlišuje medzi verejnými a súkromnými spoločnosťami, pričom na verejné spoločnosti sa vzťahoval skorší cieľový termín. Parlament chcel vypustiť ustanovenie, ktoré členským štátom umožňovalo vyňať z kľúčových ustanovení tie spoločnosti, v ktorých príslušníci menej zastúpeného pohlavia predstavujú menej ako 10 % zamestnancov. Ako kompromis sa vypustili obe ustanovenia.

C. Výberové postupy

a) Pozitívne konanie (článok 6)

19. Pozícia Parlamentu obsahovala niekoľko ustanovení, ktoré sa vzťahujú na fázu predbežného výberu. Spoluzákonodarcovia sa dohodli na kompromisnom znení, v ktorom sa jasne uvádza, že pozitívne konanie sa vzťahuje na celý výberový proces. V súlade s týmto prístupom a vzhľadom na ustálenú judikatúru v tejto oblasti sa v kompromisnom znení uvádza, že cieľ zlepšenia rodovej vyváženosti by sa mal vzťahovať na celý proces vrátane predbežného výberu a že by sa mali uprednostniť príslušníci menej zastúpeného pohlavia za predpokladu, že kandidát má rovnakú kvalifikáciu ako kandidát druhého pohlavia, ale nie automaticky ani bezpodmienečne.

b) Požiadavky na informácie (článok 6 ods. 3)

20. V pozícii Parlamentu sa rozšíril zoznam informácií, ktoré by spoločnosti boli povinné poskytovať neúspešným kandidátom. V rámci celkového kompromisu sa však príslušné ustanovenia zachovali vo forme blízkej tomu, čo pôvodne navrhla Komisia.

D. Doložka o pozastavení (článok 12)

21. Rada vo svojom všeobecnom smerovaní v duchu subsidiarity ďalej rozvíjala a dolad'ovala doložku o pozastavení uvedenú v návrhu Komisie s cieľom poskytnúť základnú flexibilitu členským štátom, ktoré už prijali rovnako účinné opatrenia na zlepšenie rodovej vyváženosti vo vrcholových orgánoch spoločností, a preto by mali mať možnosť pozastaviť procedurálne požiadavky stanovené v smernici. Parlament však zastával názor, že doložka o pozastavení uvedená v znení Rady je potenciálne príliš otvorená a čiastočne nejasná, čo vyvoláva dojem právnej medzery. V rámci dosiahnutého kompromisu spoluzákonodarcov sa spresňuje, že doložku o pozastavení budú môcť využiť len tie členské štáty, ktoré prijali vnútroštátne opatrenia, ktoré sú preukázateľne „rovnako účinné“, čo znamená, že by sa mali vyžadovať buď záväzné kvantitatívne opatrenia vo vnútroštátnych právnych predpisoch, alebo skutočné výsledky z hľadiska konkrétneho dosiahnutého percentuálneho podielu. Z kompromisného znenia okrem toho vyplýva, že na to, aby členský štát mohol využiť doložku o pozastavení, musia byť podmienky splnené do dátumu nadobudnutia účinnosti smernice.
22. Dohodnuté kompromisné znenie ďalej zahŕňa *uzavretý zoznam podmienok*, ktoré musia členské štáty splniť, aby boli oprávnené využiť doložku o pozastavení, a jasnejší opis základných prvkov, ktoré by mali obsahovať vnútroštátne právne predpisy. Takisto sa z neho vypustila dodatočná možnosť, ktorú obsahoval návrh Komisie a ktorá by umožnila pozastavenie na základe pokroku (namiesto už dosiahnutého konkrétneho percentuálneho podielu). Okrem toho sa do článku o preskúmaní vložilo ustanovenie, v ktorom sa od Komisie vyžaduje, aby vo svojej správe v roku 2030 zvažila prípadnú potrebu revízie podmienok doložky o pozastavení. Od členských štátov, ktoré využívajú doložku o pozastavení, sa zároveň bude vyžadovať, aby podávali správy nielen o tom, či a ako splnili uplatniteľné podmienky, ale aj o tom, či dosahujú ďalší pokrok smerom k vyvázenejšiemu zastúpeniu oboch pohlaví, čo je v súlade s ich širšou povinnosťou podávať správy o pokroku vo všeobecnosti. V kompromisnom znení sa tiež stanovuje, že členské štáty uplatňujú smernicu a Komisia podáva správy o tomto uplatňovaní.

E. Termíny a lehoty (článok 5)

23. Vzhľadom na roky, ktoré uplynuli od vypracovania prvého návrhu, Rada vo svojom všeobecnom smerovaní aktualizovala termíny a lehoty. Parlament však svoje stanovisko prijal už v roku 2013 a odvtedy nemal príležitosť na takúto aktualizáciu. Rokovania medzi spoluzákondarcami sa zamerali na lehotu na transpozíciu a na cieľový termín stanovený v súvislosti s cieľmi smernice, pričom Parlament požadoval prísnejší harmonogram. V dohodnutom kompromise sa vracia k štandardnému dvojročnému obdobiu na transpozíciu a stanovuje sa v ňom cieľový termín na dosiahnutie kvantitatívnych cieľov na 30. júna 2026, čo je v polovici obdobia medzi príslušnými mandátmi spoluzákondarcov.

F. Sankcie (článok 8)

24. Medzi pozíciou vyjadrenou vo všeobecnom smerovaní Rady, v ktorej sa ponechala krátka a všeobecná formulácia odkazujúca na „opatrenia na presadzovanie“, a pozíciou Parlamentu, ktorá bola podrobnejšia a prinútila by členské štáty zaviesť osobitné sankcie, ako sú pokuty, zrušenie menovaní a vylúčenie z verejných súťaží a z prístupu k európskym finančným prostriedkom, bol značný rozdiel. V dohodnutom kompromisnom znení sa používa pojem „sankcie“ a preberá sa pôvodný návrh Komisie uviesť pokuty a zrušenie menovaní len ako príklad. Do znenia sa takisto zahrnulo všeobecné ustanovenie týkajúce sa verejného obstarávania, z ktorého členským štátom plyní povinnosť zabezpečiť, aby kótované spoločnosti pri plnení verejných zákaziek a koncesií dodržiavali uplatniteľné povinnosti týkajúce sa sociálneho a pracovného práva v súlade s platnými právnymi predpismi EÚ. Okrem toho sa do znenia ako súčasť kompromisu zahrnula aj alternatívna forma sankcií alebo neformálneho stimulu, a to aby členské štáty uverejňovali zoznam spoločností, ktorým sa podarilo splniť kvantitatívne ciele stanovené v smernici.

G. Preskúmanie (článok 13)

25. Parlament chcel vo svojej pozícii výslovne uviesť, že Komisia má možnosť navrhnúť revíziu rozsahu pôsobnosti smernice tak, aby zahŕňala európske inštitúcie a orgány, nekótované spoločnosti, sankcie a doložku o pozastavení. Rada uprednostnila všeobecnejšiu formuláciu, pričom mala na pamäti, že Komisia má v každom prípade právo iniciatívy, pokiaľ ide o rozhodovanie o budúcich návrhoch, ktorými sa smernica reviduje alebo dopĺňa.
- V kompromisnom znení sa Komisia vyzýva, aby vo svojej správe v roku 2030 preskúmala účinnosť smernice, možnú potrebu rozšíriť neskôr rozsah pôsobnosti smernice na nekótované spoločnosti, ktoré nie sú MSP, a jednu z podmienok doložky o pozastavení, a to konkrétne podmienku založenú na dosiahnutom pokroku (článok 12 ods. 1 písm. a)). V dohodnutom kompromisnom znení sú MSP a inštitúcie EÚ jasne vylúčené z článku o preskúmaní.
- Doplnilo sa však odôvodnenie o príkladnej úlohe inštitúcií EÚ s cieľom zohľadniť existujúce stratégie v oblasti rovnosti (odôvodnenie 12).

H. Technická príloha

26. Rada vo svojej pozícii doplnila technickú prílohu, v ktorej sa uvádza konkrétny počet pozícií riadiacich pracovníkov, ktorý je potrebný na dosiahnutie kvantitatívnych cieľov, ktoré sú v smernici vyjadrené v percentách. Táto príloha je súčasťou kompromisu, na ktorom sa dohodli spoluzákonnodarcovia.

IV. ZÁVER

27. V pozícii Rady sa zachovávajú hlavné ciele návrhu Európskej komisie a v plnej miere sa v nej zohľadňuje kompromis dosiahnutý s jej podporou počas neformálnych rokovaní medzi Radou a Európskym parlamentom.
28. Kompromis, ktorý dosiahli spoluzákonnodarcovia, bol potvrdený listom predsedov výboru JURI a výboru FEMM Európskeho parlamentu zo 16. júna 2022. Očakáva sa, že Rada ho včas prijme ako pozíciu v prvom čítaní.